

ZAKŁAD
METEOROLOGII
i KLIMATOLOGII
Uniwersytet Łódzki

Zakład Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Łódzkiego
Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Geofizycznego

Ogólnopolska Konferencja Naukowa

”WSPÓŁCZESNE WYZWANIA KLIMATOLOGII”

z okazji jubileuszu działalności naukowej prof. dr hab. Joanny Wibig
i 70-lecia utworzenia Zakładu Meteorologii i Klimatologii UŁ

Łódź, 24–25 września 2026 r.

Streszczenia referatów i posterów

Organizatorzy Konferencji

Zakład Meteorologii i Klimatologii UŁ
Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Geofizycznego
90-139 Łódź, ul. Narutowicza 88
tel. 42-665-59-50
meteo.geo.uni.lodz.pl

Komitety Naukowy

prof. dr hab. Ewa Bednorz
dr hab. Anita Bokwa, prof. UJ
prof. dr hab. Krzysztof Fortuniak
dr hab. Marek Kejna, prof. UMK
prof. dr hab. Kazimierz Kłysik
prof. dr hab. Leszek Kolendowicz
prof. dr hab. Krzysztof Kozuchowski
dr hab. Maciej Kryza, prof. UW
dr hab. Magdalena Kuchcik, prof. IGiPZ PAN
prof. dr hab. Ewa Łupikasza
prof. dr hab. Szymon Malinowski
prof. dr hab. Mirosław Miętus
prof. dr hab. Tadeusz Niedźwiedź
dr hab. Włodzimierz Pawlak, prof. UŁ - przewodniczący
prof. dr hab. Rajmund Przybylak
prof. dr hab. Zbigniew Ustrnul
prof. dr hab. Joanna Wibig
dr hab. Elwira Żmudzka, prof. UW

Komitet Organizacyjny

dr Joanna Jędruszkiewicz – przewodnicząca
dr Mariusz Siedlecki – sekretarz naukowy
mgr Iwona Gajda-Pijanowska – sekretarz organizacyjny
prof. dr hab. Joanna Wibig
prof. dr hab. Krzysztof Fortuniak
dr hab. Agnieszka Podstawczyńska, prof. UŁ
dr hab. Włodzimierz Pawlak, prof. UŁ
dr Piotr Piotrowski
mgr Ewelina Krawczyk
mgr Jan Górowski

Opracowanie techniczne i skład komputerowy
Iwona Gajda-Pijanowska

REFERATY

BURZE I GRADY W POLSCE W OKRESIE OD XIII DO XVIII W.

Aleksandra Pospieszyńska^{1,2}, Zuzanna Sobierajska¹, Rajmund Przybylak^{1,2}

¹ Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej,
Katedra Meteorologii i Klimatologii

² Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Centrum Badań Zmian Klimatu
opos@umk.pl

Celem badań było utworzenie kompletnej bazy danych oraz charakterystyka występowania burz i gradów na ziemiach polskich w okresie od XIII do XVIII wieku. Materiał badawczy stanowiły kroniki, diariusze, kompilacje historyczne oraz wczesnoinstrumentalne obserwacje meteorologiczne z Gdańska, Torunia, Warszawy i Wrocławia. Na podstawie zgromadzonych źródeł utworzono bazy danych zawierające ponad 2000 przypadków burz oraz gradów.

Najwięcej informacji o burzach i gradach pochodzi z obszaru wybrzeża Bałtyku i Pomorza oraz Śląska, co związane jest z dostępnością długich serii obserwacyjnych z Gdańska, Torunia i Wrocławia. W pierwszych wiekach analizowanego okresu dominują wzmianki o zjawiskach katastrofalnych, powodujących pożary, zniszczenia zabudowy, straty w rolnictwie oraz ofiary śmiertelne ludzi i zwierząt.

Porównanie materiałów historycznych ze współczesną klimatologią burz i gradu wskazuje, że podstawowe cechy tych zjawisk pozostają podobne. Zarówno dawniej, jak i obecnie największa aktywność burzowa i gradowa przypada na ciepłą porę roku, szczególnie od maja do lipca. Współczesne badania wskazują na wzrost częstości burz od północnego zachodu ku południowemu wschodowi Polski, natomiast obraz historyczny jest bardziej zróżnicowany wskutek nierównomiernej dostępności źródeł. Analiza opisów ekstremalnych gradobii pokazuje, że gradziny o średnicy przekraczającej 4–5 cm oraz zdarzenia powodujące katastrofalne szkody występowały na ziemiach polskich już kilkaset lat temu.

Uzyskane wyniki potwierdzają dużą wartość źródeł historycznych w rekonstrukcji dawnych zdarzeń ekstremalnych oraz wskazują, że mimo ograniczeń źródłowych możliwe jest odtworzenie wielowiekowej zmienności burz i gradów w Polsce.

Badania wykonano w ramach projektu NCN „Występowanie ekstremalnych zdarzeń pogodowych, klimatycznych i wodnych w Polsce w okresie od XI do XVIII wieku w świetle danych pośrednich” (projekt: 2020/37/B/ST10/00710; https://extremeweather.umk.pl/pages/main_page/).